

Bendravimo motyvacijos atkūrimas muzikos terapijoje: atvejo analizė

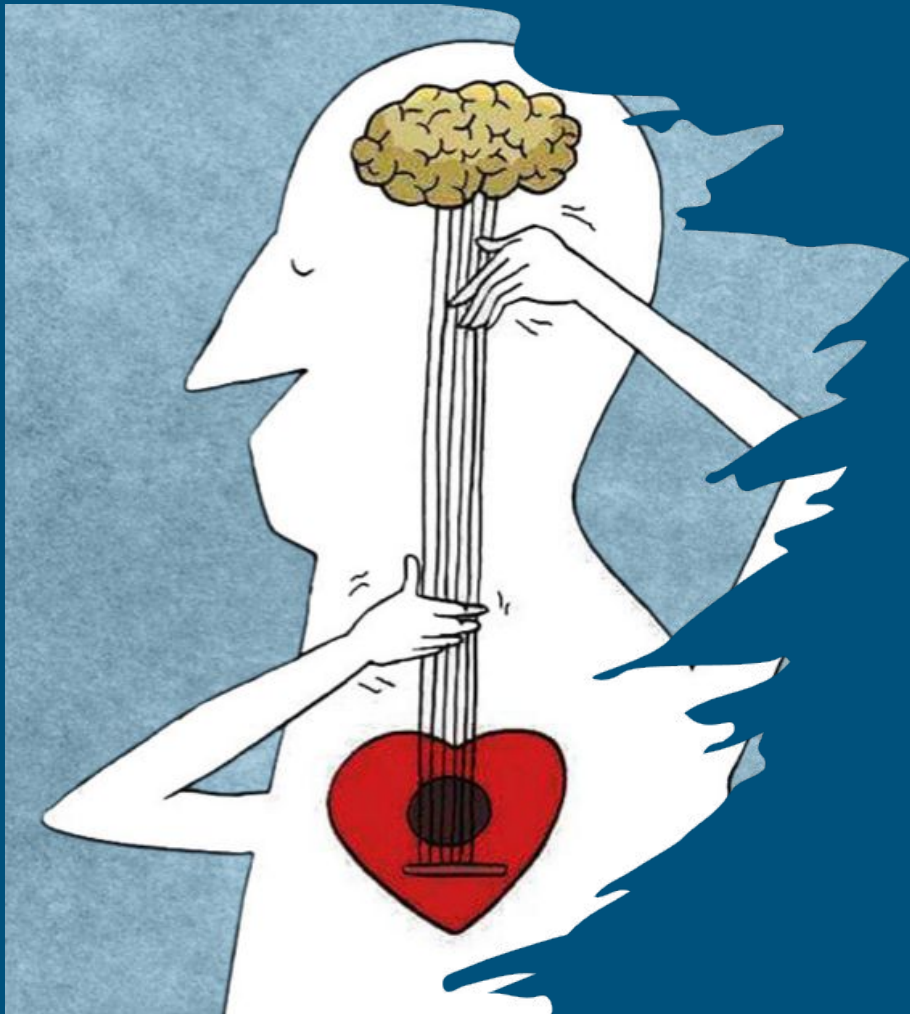
Austėja Staniunaitytė-Proietta,
Lietuvos muzikos terapijos asociacija
2023 11 21

Kliento problemos aprašymas

Vitalijus (74m.) skundžiasi judesių sutrikimu, negali paeiti, apsitarnauti, kamuoja nepastovūs klubų skausmai. Diagnozuota išeminė širdies ir smegenų liga, lėtinis prieširdžių virpėjimas, arterinė hipertenzija, cukrinis diabetas.

Nustatyti vidutiniai spec. poreikiai neterminuotai. Šeimos gydytojo siuntimu stacionarizuotas į Kauno slaugos ligoninę slaugai ir palaikomajam gydymui.

Sudarytas tyrimų ir gydymo planas į kurį įtraukta soc. darbuotojo pagalba, kineziterapeuto konsultacijos ir dvasinės asistentės palydėjimas.

Neišsipildžiusi muzikinė svajonė

Per pirmąjį mūsų susitikimą Vitalijus minėjo, kad jam nieko daugiau gyvenime nebeliko – tik muzika. Tai didelė jo gyvenimo dalis, tačiau lyg ir ne iki galo išpildyta svajonė, kuri vis dar teikia daug skausmo.

Po dviejų insultų jis nebegali groti pianinu kaip anksčiau, nes sunkiai valdo trečią ir ketvirtą kairės rankos pirštus. Jis taip pat negali groti klarnetu, nes nebeturi dantų.

Informacija apie klientą

- Jaunystėje, turėdamas didelį ryžtą ir norą mokytis muzikos, pats savarankiškai mokėsi muzikinio rašto paslapčių ir harmonijos.
- Vitalijaus muzikinė kalba turtinga, tiksli, jis vartoja sudėtingus muzikinius terminus, nes ir gyvenime viską aiškina **remdamasis harmonijos taisyklėmis**.
- Nusivylęs pasakojo, kad šiuolaikinė muzika jau nebesilaiko jokių taisyklių ir trūksta estetikos, viskas kuriama, kaip kam patinka.
- Vitalijus yra sukūręs **įvairių muzikos kūrinių**: religinių giesmių, maršų, kūrinių fortepijonui, chorinės muzikos.

Muzikinės veiklos slaugos namuose

Individuali muzikos
terapija

Grupinė muzikos
terapija

Slaugos namų
bendruomenės
šventės

Šv. Mišios kiekvieną
savaitę

Muzikos terapijos procesas

Individuali muzikos terapija	10
Grupinė muzikos terapija	5
Bendruomenės šventės	4

Toliau pateikiami muzikos terapijos aprašymai yra pagrįsti muzikos terapeuto dienoraščio įrašais.

Individuali muzikos terapija

Muzikos terapija vyko kartą per savaitę , 60-90 min.

Užsiėmimai vykdavo ligoninės koplyčioje, kur buvo grojama elektriniais vargonėliais arba elektriniu pianinu.

Kartais, Vitalijaus prašymu, būdavo liekama jo dvivietėje palatoje, kur buvo kalbamasi ar dainuojama akompanuojant gitara.

Muzikos terapijos tikslai

1. Stiprinti, skatinti kliento savarankiškumą, pasitikėjimą savimi, suteikti galimybę rinktis ir priimti sprendimus;
2. Suteikti galimybę pacientui kurti ir dalintis savo kūryba su šalia esančiais;
3. Padėti priimti, pamilti save ir esamą situaciją, susikoncentruoti į esamas galimybes, o ne apribojimus;
4. Įkvėpti muzikinei komunikacijai, saviraiškai;
5. Mažinti vienišumo ir atskirties jausmą;
6. Skatinti iš naujo atrasti gyvenimo prasmę;
7. Grojant pianinu lavinti rankų pirštų judesius;
8. Teikti palaikymą ligos metu;
9. Atliepti dvasinius poreikius.

Muzikos terapijos metodai

1. Muzikinė instrumentinė improvizacija;
2. Dainų kūrimas;
3. Dainų tekstų kūrimas;
4. Pasirinktų dainų atlikimas kartu su muzikos terapeutu;
5. Palaikantis muzikinis konsultavimas (pokalbis);
6. Muzikinio turinio ar dainų tekstų analizavimas;
7. Muzikinė gyvenimo peržvalga.

Kaip teigiamą atsaką muzikos terapijai Vitalijus išreikšdavo džiaugsmą ir dėkingumą po kiekvieno muzikos terapijos užsiėmimo:

„Vis geriau, kai tu mane prablaškai, man labai patinka čia groti, aš daugiau nieko nedarau, aš niekam nereikalingas, tik tau“, „Ačiū, Austėja, labai, kad atėjai, būtinai ką nors sukursiu kitam kartui, kai vėl ateisi, būk palaiminta“.

Jis aktyviai siūlė galimą muzikos terapijos veiklą:

„Vitalijus, gavęs mano kompiuteriu surinktas natas, iškart pradėjo rašyti bosinę eilutę, niūniuoti ir rašyti natas. Po kurio laiko jis pasiūlė nueiti į koplyčią ir atidžiai apžiūrėti instrumentą“ (terapeuto dienoraštis).

Jis labiau rūpinosi savo išvaizda:

„Pastebėjau, kad Vitalijus manęs laukia labiau susitvarkęs, geriau apsirengęs, nusiskutęs, nusiprausęs“ (terapeuto dienoraštis).

Jis įsitraukė į grojimą ir dainavimą. Vitalijus pasidalino, kodėl tam tikra daina jam yra svarbi:

„Ši melodija man jau seniai buvo kaip malda, bet aš vis ieškojau žodžių šiai melodijai ir tu man atnešei „Kartūzų maldas“, kuriose radau tinkamus žodžius, tik šiek tiek juos pakeičiau, paklausk...“

Jis bandė pats rašyti natas, kurti žodžius, muziką, pritaikyti muziką parašytiems posmams ir Šventojo Rašto eilutėms.

Pacientas nuolat bendradarbiavo su muzikos terapeutu kurdamas melodiją ar rašydamas natas, jis taip pat rašė dvasines giesmes ir dainas. Visa tai, padedant terapeutui, buvo atspausdinta ir pristatyta bendruomenei per grupės susitikimus ir Šv. Mišias.

Paskutiniame susitikime Vitalijus minėjo, kad muzikos terapija tarsi prikėlė jį iš numirusių ir suteikė galimybę vėl kvėpuoti ir džiaugtis.

Muzikos terapijos užsiėmimų metu sukurtos šios paciento giesmės:

- Giesmė „Žvelki į dangų“ ;
- Pagal Bitlų dainos „Yesterday“ melodiją sukurti žodžiai ;
- Giesmė „Štai jis ateina debesyse“ ;
- 23 psalmė iš Biblijos anglų kalba „Oh God is my shephered“;

Giesmė "Žvelki į Dangu"

Vitalijus

Vitalijus

Giesmė "Žvelgi į Dangu"

Žvelki į Dangu,
Tavo ten viltis.
Priimki Dievą
Savojon širdin.

Šviesa nuo sosto
Šviečia nuostabiai,
Neįtikėję - jos neįžiūri.

Pried. Visur ieškoki Dievo,
Susirask savo širy,
Jis Tavęs nepaliks niekad. (2k.)

Žvel-ki į Dan-gų, ta-vo ten vil-tis. Pri-im-ki Die-vą sa - vo - jon šir-din.

The first system of the musical score is written in 4/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of a vocal line on a treble clef staff and a piano accompaniment on a bass clef staff. The lyrics are: "Žvel-ki į Dan-gų, ta-vo ten vil-tis. Pri-im-ki Die-vą sa - vo - jon šir-din."

5
Vi sur ieš ko-kit Die-vo, su-si-rask sa-vo šir-dy, Jis ta-vęs ne-pa-likš nie-ka-dos.

The second system of the musical score begins with a measure rest marked with the number '5'. It continues with the vocal line and piano accompaniment. The lyrics are: "Vi sur ieš ko-kit Die-vo, su-si-rask sa-vo šir-dy, Jis ta-vęs ne-pa-likš nie-ka-dos."

Malda

(Pagal "Yesterday")

Vitalijus

John Lennon, Paul McCartney

First system of musical notation. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 4/4. The melody is written on a treble clef staff, and the bass line is on a bass clef staff. The lyrics are: "Vieš-pa-tie, kaip no-re-čiau su-ge-bė-ti Tau dė-ko-ti ir be-".

5

Second system of musical notation. The melody continues on the treble clef staff, and the bass line continues on the bass clef staff. The lyrics are: "ga-lo Šlo - vinti už di-džią ma - lo - nę. Ta - vo šven-tas gai - les-tin".

10

Third system of musical notation. The melody continues on the treble clef staff, and the bass line continues on the bass clef staff. The lyrics are: "gu - mas teikės aplan - kyt. To - kią".

13

Fourth system of musical notation. The melody continues on the treble clef staff, and the bass line continues on the bass clef staff. The lyrics are: "kančių bu - vei - nę, kaip ma - no šir - dis."

Grupinė muzikos terapija

- Grupinės muzikos terapijos užsiėmimai vyko slaugos namų bendruomenės kambaryje dalyvaujant 10–15 žmonių grupei. Grupinių susitikimų metu buvo glaudžiai bendradarbiaujama su sielovadininke.
- Pagrindiniai Vitalijui nustatyti tikslai grupinės muzikos terapijos metu buvo suteikti pacientui galimybę kurti ir dalintis savo kūryba su aplinkiniais, įkvėpti muzikiniam bendravimui, saviraiškai, mažinti vienišumo ir izoliacijos jausmą.

Grupinė muzikos terapija

Grupinės muzikos terapijos metu Vitalijus pradėjo laisviau bendrauti, atsirado dažnesnis akių kontaktas.

Remdamasis muzika - tuo, ką gali daryti geriausiai, jis atrado save iš naujo ir jautėsi reikalingas bei svarbus.

Vykstant grupiniam susitikimui Vitalijus pasiūlė į veiklą įtraukti kitus bendruomenės narius, savo draugą Joną: „Jonas vis dar čia, parašė daug eilučių apie Šventąją Mergelę Mariją, galėtume pabandyti sukurti melodiją, kai kurios eilutės gal tiktų dainai“.

Vitalijus rūpinosi grupinių užsiėmimų dalyviais, su jais juokavo, laimino kitus, sveikinosi rankomis, bučiuodamas ir šypsodamasis.

Bendruomenės šventės ir Šv. Mišios

Didžiąją Vitalijaus kasdieninio gyvenimo slaugos namuose dalį sudarė sielovados komandos organizuojami užsiėmimai.

Siekiant suteikti visapusišką palaikymą ligos metu sielovados komanda organizavo įvairias bendruomenės šventes, kuriose dalyvaudavo ir Vitalijus. Taip pat Vitalijus kiekvieną savaitę buvo kviečiamas dalyvauti Šv. Mišiose. Tokiu būdu buvo siekiama atliepti ji dvasinius poreikius ir paskatinti iš naujo atrasti gyvenimo prasmę. Šių mišių metu muzikos terapeutas atlikdavo Vitalijaus sukurtus kūrinus, juos giedoti buvo kviečiami visi norintys.

- Dalyvavimas muzikos terapijoje padėjo Vitalijui ugdyti savarankiškumą ir pasitikėjimą savimi, suteikė galimybę pačiam savarankiškai atlikti ir priimti sprendimus rašant ar atliekant kūrinus.
- Muzikos terapija padėjo senjorui susitaikyti su savo esama padėtimi ir sutelkti dėmesį į esamas galimybes, o ne į kliūtis ar sunkumus.
- Muzikos terapija iš naujo įkvėpė muzikinį bendravimą, sumažino vienišumo ir izoliacijos jausmą bei atliepė dvasinius poreikius.

Vitalijaus žodžiais, muzikos terapija sugrąžino jam norą bendrauti, leido įkvėpti jo sielai gryno oro ir paskatino iš naujo džiaugtis gyvenimu.

